

Fagplan for slagverk, Tønsberg kulturskole

Om instrumentfamilien slagverk

Slagverk omfatter en mengde instrumenter fra ulike kulturer og tradisjoner. Instrumentene deles ofte inn i to hovedgrupper, klassisk- og rytmisk slagverk, men flere instrumenter av samme slag anvendes i både klassisk- og rytmisk musikk. Hvert instrument har sin unike karakter og spilleteknikk, fra det lille triangelet til store melodiske instrumenter og fra pauker til trommesett.

Vi kategoriserer elevene i tre grupper som får undervisning på følgende instrumenter:

Korps - får primært undervisning på slagverk, trommesett, melodisk slagverk og pauker

Trommesett - får primært undervisning på trommesett og skarptromme

Slagverk - får primært undervisning på slagverk, trommesett, melodisk slagverk og pauker

Det er viktig å presisere at undervisningen som gis på Korps, i stor grad er styrt av det musikalske materialet som øves på i det aktuelle korpset. Det vil si at man som oftest øver på musikken som spilles i korpset på spilletimen. Man får også øving i å marsjere mens man spiller på de forskjellige instrumentene, noe som er et viktig aspekt ved det å spille i korps. Det arrangeres egne marsjøvelser der fokuset blir mer spisset inn mot dette. Slik skiller undervisningen på Korps seg fra undervisningen som gis på Trommesett og Slagverk.

Elevene kommer til å få prøve seg på andre slagverksinstrumenter i forbindelse med prosjektuker og konserter, da elevene deles inn i ulike ensembler. Individuelle forutsetninger og egen innsats gjør at man samtidig kan befinne seg på ulike nivåer på de ulike instrumentene man undervises i. Det samme gjelder andre deler av undervisningen som gehør, notelesing, improvisasjon osv.

Organisering av undervisningen

Undervisningstilbudet slagverk og korps tar imot elever fra 3. trinn samt trommesett fra 6. trinn.

I kulturskolen får elevene ukentlig undervisning 36 uker per skoleår. Kulturskolen disponerer undervisningslokaler på Våle Samfunnshus og på Eik i Tønsberg. Utadretta aktiviteter med konserter foregår både i kulturskolens lokaler, samt i andre konsertlokaler i kommunen. Utover ordinær undervisning blir det gjennom skoleåret aktuelt med gruppeundervisning i prosjektuker eller ved å holde konserter. Dette for å legge til rette for ensemblespill. I forbindelse med kulturskolens ulike prosjekter, blir det utover ordinær undervisning aktuelt å løse opp timeplanen for å få organisert gruppeundervisning. Elevene får da mulighet til å spille i ensemble etter forutsetning og nivå.

Fire faser

Kulturskolen i Tønsberg tar utgangspunkt i «Rammeplan for kulturskolen» og kjerneprogrammet, som omfatter den individuelle undervisningen. Kjerneprogrammet deler undervisningen inn i fire faser/nivåer:

begynner-, mellom-, høyere mellom- og viderekomment nivå.

For slagverksundervisningen (inkludert trommesett og melodisk), ser de fire fasene med respektive mål for hver fase ut som følger. Deler av innholdet for melodisk er likt med skarp og trommesett og inneholder derfor ikke like mange momenter:

Fase 1 - Begynnernivå

Skarp og trommesett

Teknikk - grep, håndstilling, grunnleggende slagteknikk

Pulsbegrepet - høre, kjenne og oppfatte grunnleggende puls, telle puls- og underdeling høyt

Teori og notelesing - grunnleggende notekunnskap, enkel dynamikk

Gehør - lære enkle rytmer på øret

Improvisasjon - enkel rytmisk improvisasjon med rammer

Komposisjon - enkel notasjon

Instrumentkunnskap - kunne navn og kjennetegn på de ulike instrumentene samt justering

Samspill - duetter sammen med lærer eller annen elev

Konsert - diplom- og huskonsert, slagverkskonsert, jule- og vårkonsert, korpskonsert

Øving - grunnleggende forståelse for øving og øvingsstrategier på sitt nivå

Melodisk

Teknikk - slagteknikk og klang for to køller på klokkespill

Teori - stamtonenes navn, notenavn, hele- og halve tonetrinn, tangentstruktur

Gehør - enkle melodier på gehør

Improvisasjon - utforske instrumentet gjennom fri improvisasjon, lage lydeffekter

Fase 2 - Mellomnivå

Skarp og trommesett

Teknikk - rudiments (sleijpslag, pressvirvel), koordinasjon mellom armer og bein

Pulsbegrepet - opptelling, styrke evnen til å holde jevnt tempo, øve med metronom

Teori og notelesing - bladlese (prima vista) korte stykker, dynamikk- og repetisjonstegn

Gehør - lære lengre rytmer på øret

Improvisasjon - noe mer fri improvisasjon, men likevel med rammer, finne på enkle fill i break

Komposisjon - lengre notasjon

Instrumentkunnskap - kjennskap av grunnleggende stemning av instrumentene, Kjennskap om bruksområder og valg av forskjellige verktøy som køller, klubber, hammere, stikker og visper

Samspill - duoer, trioer eller større grupper med andre elever

Konsert - diplom- og huskonsert, slagverkskonsert, jule- og vårkonsert, korpskonsert

Øving - grunnleggende forståelse for øving og øvingsstrategier på sitt nivå

Melodisk

Teknikk - slagteknikk og klang for to køller på xylofon

Teori - dur- og mollskalaer, treklanger

Gehør - lengre melodier på gehør

Improvisasjon - improvisere over skalaer

Fase 3 - Høyre mellomnivå

Skarp og trommesett

Teknikk - rudiments (enkel paradiddel, dobbeltslag, ruff), cross stick, rim shot og ghost notes, variert koordinasjon

Pulsbegrepet - enkel polyrytmikk, øve og bruke musikk som metronom, skifte mellom forskjellige underdelinger

Teori og notelesing - musikalske uttrykk (tempi, styrkegrader, artikulasjon) og frasering, mer avansert takt- og notekunnskap

Gehør - rytmediktat, vurdere eget spill

Improvisasjon - fri improvisasjon, finne på lengre fills i break og små variasjoner i komp

Komposisjon - på linje med oppnådd nivå, komponere for trommesett

Instrumentkunnskap - stemning av skarp, kjennskap om bruksområder og valg av forskjellige verktøy som klubber og hammere, ulike verktøy for å manipulere lyd (demping vs åpen tone)

Samspill - samspill i mindre og større grupper med andre elever

Konsert - diplom- og huskonsert, slagverkskonsert, jule- og vårkonsert, korpskonsert, bandkonsert, åpen dag

Øving - utvikling av øvingsstrategier på sitt nivå, opptak av øvelsesøker

Musikkproduksjon - opptak av konsertdeltagelse

Melodisk

Teknikk - slagteknikk og klang for to køller på marimba

Teori - penta- og blueskalaer, kromatikk

Gehør - enkle melodidiktat

Improvisasjon - improvisere over enkel akkordrekke, penta- og blueskalaer

Fase 4 - Viderekomment nivå

Skarp og trommesett

Teknikk - avanserte nivå på rudiments (virvel, paradiddel, flam), ghost notes, håndteknikk (Moeller, finger, push/pull, opp/ned/tap), mer omfattende koordinasjon (4-way independence), grunnleggende vispeteknikk

Pulsbegrepet - avansert polyrytmikk, beherske et stort temporegister (meget sakte - meget hurtig, bruke metronom på forskjellige måter (beat displacement, ta bort slag/takter etc), skjeve taktarter

Teori og notelesing - bredde i musikalsk uttrykk (gliss, trille, dynamikk) og interpretasjon, avansert notekunnskap, musikkhistorie

Gehør - plukke ut slagverksstemmer fra musikken og skrive ned som noter

Improvisasjon - fri improvisasjon/trommesolo i forskjellige taktarter og sjangere, utvikle større forståelse for musikalsk dialektikk (hva som passer å spille i forskjellige musikalske sjangere og settinger)

Komposisjon - lengre solo- og ensemblestykker, komponere for trommesett i ulike genrer

Instrumentkunnskap - valg og bytte av skinn, stemning av tommer og stortromme, sammen/oppakking og transport

Samspill - samspill på forskjellige instrumenter i mindre og større grupper med andre elever

Konsert - diplom- og huskonsert, slagverkskonsert, jule- og vårkonsert, korpskonsert, bandkonsert, åpen dag, solistoppdrag

Øving - utvikling av øvingsstrategier på sitt nivå, opptak og konstruktiv evaluering av øvingsøker

Musikk- og konsertproduksjon - lage program med innhold og rekkefølge, opptak og redigering av konsertdeltagelse

Formidling - jobbe med musikalsk uttrykk, tilstedeværelse på scenen og publikumskontakt

Melodisk

Teknikk - 4-kølleteknikk på marimba, Burton grep

Teori - melodisk og harmonisk mollskalaer, heltoneskalaer, firklinger, Kvintsirkelen

Gehør - intervall- og akkordtrening, plukke ut melodier fra musikkstykker

Improvisasjon - improvisere over lengre akkordrekker

Foreldresamtaler (utforming, innhold og hensikt)

Som en del av arbeidet med å styrke kontakten med hjemmet har vi foreldresamtaler i starten av hvert semester. Fokus for samtalen er semesterplanen og konkretisere hvilke mål den aktuelle fasen har. I tillegg tydeliggjøres individuelle tilpassinger for hver elev. Semesterplanen fungerer som et kart over hvilke område og spesifikke moment som eleven forventes å utvikle og øve på i lag, i tillegg til aktuelle konserter og prosjekter. Utover inneholdet i semesterplanen diskuteres trivsel, motivasjon, progresjon, egenøving, forventninger fra kulturskolens side og omvendt.

Egenøving

Mestringsfølelse og motivasjon går hånd i hånd. Da elevene til forskjell fra mange andre aktiviteter kun får undervisning en gang i uken, blir egenøving en forutsetning for å oppnå en følelse av mestring og lyst til å ville utvikle seg videre på instrumentet. I henhold til elevreglementet oppfordres foreldrene å legge til rette for at eleven gis mulighet til egenøving hjemme, og følger opp egenøvingen. Det innebærer for eksempel at instrument, undervisningsmateriell og annet utstyr finns tilgjengelig, og lage rutiner med daglig øving osv. De fleste elever i lavere alder krever tett oppfølging for å kunne gjennomføre egenøving. Vi sørger også for å utvikle elevenes øvingsteknikk på spilletimene, å øve på å øve. Dette gjennom å lage en øvings situasjon som om eleven gjorde det hjemme og dokumentere dette. Hensikten er at eleven, med hjelp av foresatte overfører dette til hjemmeøvingen. Foreldre kan få være til stede på en spilletime og delta aktivt for å hjelpe til med dette temaet.

Anbefalt øvingstid for hver fase:

Fase 1 - 10 min

Fase 2 - 15 min

Fase 3 - 20 min

Fase 4 - 30 min

Undervisningsmateriell

Undervisningsmateriell finnes i forskjellige former, som bøker, korpsnoter, løssark, håndskrevet, apper, videos, lydfiler etc. Her følger et utvalg av materialet vi anvender:

Bøker for skarp:

Lage Thune Myrberget, "Virvel 1" (fase 1)
Lage Thune Myrberget, "Virvel 2" (fase 2-3)
Morris Goldenberg, "Modern School for Snare Drum" (fase 3-4)
Mitchell Peters, "Advanced Snare Drum Studies" (fase 4)
Rolf K Seldal, "Hvordan spille tradisjonelle trommeslåtter" (fase 4)
Richard Sakal, "NARD" (fase 3-4)
Vic Firth/Pasic, "40 essential rudiments" (fase 1-4)

Bøker for melodisk:

Schandy Bjørn/Brox Beate, "Melodisk slagverk, første bok" (fase 1)
Lage Thune Myrberget, "Tremolo" (fase 1-3)
Nbosja Jovan Zivkovic, "My first book xylophone/marimba" (fase 2-3)
Julia Gaines, "Sequential Studies for Four-Mallet Marimba" (fase 3-4)
Mark Ford, "Technique Through Music" (fase 3-4)

Bøker for trommesett:

Ernst Wiggo Sandbakk, "Hvordan spille moderne trommesett" (fase 1-3)
Tommy Igoe, "Groove Essentials 1" (fase 1-3)
Johnny Rabb, "Jungle/Drum 'n' Bass" fase (2-4)
David Garibaldi, "Future Sounds" (fase 3-4)
John Riley, "The Art of Bop Drumming" fase (3-4)

Apper:

EUMLab, "Pro Metronome" (Android/iOS) - metronome
Anytune (Android/iOS/macOS/Android) - musikkspiller med tempofunksjon
NinGenius Music Ultimate (Android/iOS) - læring av noter og teori

Videos:

Vic Firth, "40 essential rudiments", <https://www.youtube.com/playlist?list=PLCD9F49C1322405E7>
QR-koder fra Virvel 1 og 2